

Kjukelaget

Saksbehandler, innvalgstelefon

Asle Stokkereit, 22003668

Att. Gaute Mohn Jensen

Dette brevet er fra Statsforvalteren som frem til 31.12.2020 het Fylkesmannen

Tillatelse til innsamling av sopp i Frilset naturreservat

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 første ledd, første alternativ, gir Statsforvalteren (Fylkesmannen frem til 31.12.2020) dispensasjon til innsamling av sopp i Frilset naturreservat for Kjukelaget i Norges sopp- og nyttevekstforbund. Det er stilt vilkår til tillatelsen.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad av 22.02.2021.

Kjukelaget, som er en undergruppe i Norges sopp- og nyttevekstforbund, søker i brev av 22. februar 2021 om tillatelse til å samle inn sopp i Frilset naturreservat i Eidsvoll kommune. Foreningen har planlagt tur til naturreservatet lørdag 24. april 2021. Søknaden er tilsvarende søknad som ble sendt i 2020. Statsforvalteren gav da tillatelse til tiltaket, men på grunn av koronarestriksjonene ble ikke arrangementet gjennomført.

Formålet med turen er å kartlegge vedboende sopp (i hovedsak kjuker), og eventuelt andre sopper i naturreservatet. I tillegg til selve kartleggingen ønsker de å bidra til økt kunnskap om artsbestemmelse av mer sjeldne sopper i utvalgte skogsområder samt øke kunnskapen om habitater/biotoper til vedboende sopp i slike områder.

I etterkant av turen vil de sette opp en artsliste over det som er registrert. Styret i kjukelaget kjenner til Forskrift om vern av Frilset naturreservat, og mener at arrangementet ikke vil komme i konflikt med denne. De aller fleste soppene vil bli bestemt, fotografert og demonstrert i felt uten at de fjernes fra sitt substrat. Noen arter vil imidlertid måtte tas ut for sikker artsidentifisering. Dette innebærer forsiktig fjerning av fruktleger, eller deler av fruktleger, med kniv, der det legges vekt på å påvirke substratet minst mulig. Søker mener livsmiljøene i skogen, og verneverdiene i området, ikke påvirkes eller bare svært lite av slik innsamling, og at det har ingen eller svært liten effekt på artenes bestander. Alle registreringene (med nøyaktig koordinatfesting) vil legges ut på Artskart. Søker antar at 10 til 15 personer vil delta på turen.

Faglig ansvarlig på turen er Tom Hellik Hofton, Biofokus.

Lovgrunnlag

Verneforskriften for Frilset naturreservat ble fastsatt ved kgl.res. 17. desember 2010. Formålet med naturreservatet er å bevare et velutviklet og nasjonalt verneverdig ravinelandskap på østsiden av Vormå med dets biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer og arter, samt områdets naturlige økologiske prosesser. Ravineskogen i reservatet består av rik edelløvskog, høystaudeskog og gråor-heggeskog. Området har en særskilt naturvitenskapelig og pedagogisk betydning som et eksempel på denne type sørboreal skog i lavlandet på Østlandet.

I henhold til verneforskriften § 3 nr. 1 er vegetasjonen, herunder døde busker og trær, vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet, jf. § 3 nr. 1. Bestemmelsene er ikke til hinder for sanking av bær og matsopp jf. § 4 nr. 1. Verneforskriften åpner imidlertid ikke for innsamling av annen sopp og øvrig biologisk materiale. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt, jf. § 3 nr. 4.

Statsforvalteren kan gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig (eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig).

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12 angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren er i utgangspunktet positiv til tiltak som kan gi økt kunnskap om artsmangfold i verneområder. Vi viser til at det ble varslet ny forvaltningspraksis i 2018 om at dispensasjon for innsamling av sopp i fremtiden bare vil bli gitt til institusjoner eller andre fagmiljøer, og ikke til enkeltpersoner. Dette begrunnet i et behov for å sikre tilstrekkelig kvalitetssikring av innsamlingen. Statsforvalteren vurderer at Kjukelaget er tilknyttet et fagmiljø med kompetanse som vil kunne sikre at innsamlingen utføres med tilstrekkelig kvalitetssikring.

Det oppgis i søknaden at det forventes 10 til 15 deltakere, og dette defineres ikke som en større aktivitet som er søknadspliktig etter verneforskriften. Dersom det møter mer enn ca 30 personer til turen ville dette stille seg andreledes. Det settes derfor et vilkår om maksimalt antall deltakere.

Nml. § 8 sier at beslutninger som berører naturmangfoldet, skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget for naturreservatet er blant annet dokumentert i Naturbase, Artskart og i verneprosessen. Kjukelaget må på forhånd gjøre seg kjent med artsregistreringene i verneområdet gjennom Artskart for å unngå og samle inn soppsubstrat av allerede kartlagte arter. Vi anser at kravet til kunnskapsgrunnlaget er oppfylt i denne saken. På bakgrunn av dette vil vi legge liten vekt på føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9.

Statsforvalteren mener at en begrenset innsamling av vedboende sopp, og eventuelt annen sopp, ikke vil øke belastningen på verneområdet på en måte som går ut over verneverdiene. Vi legger mindre vekt på prinsippet om samlet belastning i denne saken, jf. naturmangfoldloven § 10.

Vi ser det som lite sannsynlig at den omsøkte innsamlingen vil føre til miljøforringelse, og vi mener at prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal dekkes av tiltakshaver, jf. § 11 i naturmangfoldloven, er lite aktuelt for denne saken.

Den mest miljøforsvarlige metoden ville være å legge denne type aktiviteter utenfor verneområdet dersom andre nærliggende områder egner seg like godt til formålet. En del av formålet er å kartlegge arter innenfor nettopp dette verneområdet, og innsamlingen må naturlig nok foregå her. Uttak av sopp kun for opplæring i artsbestemmelse av foreningens medlemmer kan gjøres på utsiden av verneområdet.

Statsforvalteren mener begrenset innsamling av sopp for å øke kunnskapen om denne organismegruppen i reservatet, ikke er i strid med verneformålet eller at dette kan påvirke verneverdiene i naturreservatet nevneverdig. Dermed er vilkårene for å kunne gi dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48 oppfylt. Forutsetningen er at det kun er arter som er ukjente for foreningen som det tas prøver av, og at formålet er artsbestemmelse. Dette vil bidra til å øke artskunnskapen i området, og styrke forvaltningen av Frilset naturreservat. Om det skal tas prøver av soppsubstrat ment til opplæring i artsbestemmelse av foreningens medlemmer skal dette gjennomføres på utsiden av verneområdet, jf. § 12 i naturmangfoldloven.

Vedtak

Statsforvalteren gir Norges sopp- og nyttevekstforbund ved Kjukelaget tillatelse til å samle inn vedboende sopp, og eventuelt annen sopp, for artsbestemmelse i Frilset naturreservat. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 første ledd, første alternativ.

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Det skal kun tas ut soppmateriale når det er nødvendig for sikker artsbestemmelse.
- Kjukelaget må på forhånd gjøre seg kjent med eksisterende registreringer i Artskart for å unngå å samle inn prøver av allerede kartlagte arter.
- Tillatelsen gjelder 24. april 2021.
- Gruppen som skal besøke verneområdet skal ikke overstige 30 personer.
- Det skal ikke samles inn mer soppmateriale enn det som er nødvendig for artsidentifisering.
- Artsfunn skal rapporteres og gjøres kjent i Artsdatabanken.
- Norges Sopp- og nyttevekstforbund står ansvarlig for at alle registrerte artsfunn er tilfredsstillende kvalitetssikret, personell som kan sikre dette skal delta på turen.
- Denne tillatelsen skal medbringes i felt og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren ønsker å få oversendt eventuelle bilder av nye arter (også gode bilder av andre arter) som registreres innenfor naturreservatet slik at vi kan bruke det i vår forvaltning. Bildene vil ikke bli brukt i kommersiell sammenheng, og fotograf vil bli kreditert billedbruk. Oppgi på eventuelle oversendte bilder artsnavn og fotograf.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes nødvendige tillatelser etter annet lovverk, og vi vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jmfør forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes

Med hilsen

Ellen Lien
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Asle Stokkereit
viltforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent